

Nr 131

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ökat statligt stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete jämte motioner.

(5:e avd.)

Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 9, s. 110—111 och s. 151) beräknat medel dels för teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete, dels för teckning av aktier i ett statligt utvecklingsbolag har Kungl. Maj:t i propositionen nr 68 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars 1968 föreslagit riksdagen att

1. besluta att statens tekniska forskningsråd och institutet för nyttiggörande av forskningsresultat, INFOR, skall upphöra vid utgången av juni 1968 och att den 1 juli 1968 skall inrättas en ny central myndighet, benämnd styrelsen för teknisk utveckling, i huvudsak med de uppgifter och enligt de riktlinjer som anförts i statsrådsprotokollet,

2. besluta att den 1 juli 1968 skall inrättas ett råd för vetenskaplig information och dokumentation,

3. bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst som generaldirektör i Cp 6, avsedd för chef för styrelsen för teknisk utveckling,

4. till Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.,

5. till Stöd till tekniska forskningsprojekt för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 31 000 000 kr.,

6. till Stöd till kollektiv teknisk forskning, m. m. för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.,

7. bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till kollektiv teknisk forskning m. m. i enlighet med vad som anförts i statsrådsprotokollet,

8. till Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett anslag av 450 000 kr.,

9. till Aktieägartillskott till ett statligt utvecklingsbolag för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kr.,

10. till Teckning av aktier i ett statligt utvecklingsbolag på kapitalbudgeten för budgetåret 1968/69 under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 18 000 000 kr.

I propositionen föreslås vissa åtgärder i syfte att samordna och effektivisera det statliga stöd som för närvarande i olika former utgår till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete. Ett centralt organ för frågor rörande sådant stöd, styrelsen för teknisk utveckling, föreslås skola inrättas den 1 juli 1968. Styrelsen avses överta de uppgifter som nu handhas av statens tekniska forskningsråd (TFR), Malmfonden, institutet för nyttiggörande av forskningsresultat (INFOR), Stiftelsen för exploatering av forskningsresultat (EFOR) samt Svenska uppfinnarkontoret.

Enligt förslaget skall till den nya styrelsens förfogande ställas för stöd till tekniska forskningsprojekt ett anslag av 31 milj. kr. och för stöd till kollektiv teknisk forskning m. m. ett anslag av 18 milj. kr. Dessutom föreslås styrelsen få förfoga över Malmfondens och INFOR:s medel, väsentligen för stöd till industriellt utvecklingsarbete.

Vid sidan av finansieringsverksamheten föreslås styrelsen bedriva viss serviceverksamhet, bl. a. i fråga om rådgivning åt uppfinnare och forskare samt förmedling av forskningsresultat. I fråga om internationellt tekniskt samarbete, teknisk information och dokumentation samt vissa forskningsstationer föreslås att styrelsen skall ha en planerande och samordnande funktion. För samordning av all vetenskaplig information och dokumentation föreslås ett självständigt råd. För dessa serviceuppgifter m. m. föreslås ett anslag av 4,2 milj. kr. Styrelsens verksamhet föreslås skola bedrivas efter programbudgetprinciper.

I propositionen föreslås vidare att ett statligt utvecklingsbolag bildas. Bolagets uppgift avses vara att främja framtagandet av innovationer, särskilt sådana som tillgodoser angelägna samhällsbehov, och att skapa bättre förutsättningar för utveckling och exploatering av nya produkter, särskilt inom den statliga sektorn. Utvecklingsbolaget bör enligt propositionen ha kommersiell inriktning och förutsätts uppnå tillfredsställande lönsamhet på lång sikt. För teckning av aktier i bolaget föreslås ett investeringsanslag av 18 milj. kr. Därjämte föreslås ett anslag av 7 milj. kr. som bidrag i form av aktieägartillskott till driften under de första åren.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat
dels de likalydande motionerna I: 132 av herr Nyman m. fl. och II: 174 av herrar Norrby och Enskog vari hemställt att riksdagen

i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en utredning av samhällets och företagens förutsättningar att stimulera innovationsverksamhet med beaktande av såväl psykologiska som organisatoriska och ekonomiska aspekter.

dels de likalydande motionerna I: 454 av herrar *Brundin* och *Lundberg* samt II: 786 av fru *Sundberg* och herr *Lothigius* vari hemställda att riksdagen

mätte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla dels att en forskningstjänst i emballageteknik, lämpligen professor, inrättas knuten till statens tekniska forskningsråd, dels att anslaget för budgetåret 1968/69 till statens tekniska forskningsråd ökas med 150 000 kr. utgörande för ändamålet erforderliga medel för avlöningar och omkostnader,

dels de likalydande motionerna I: 668 av herr *Johan Olsson m. fl.* och II: 847 av herr *Sjönell m. fl.* vari hemställda att riksdagen

mätte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att det aviserade förslaget om ett utvecklingsbolag må få en sådan utformning att bolaget föreslås halvstatligt med delägarskap för näringslivs- och arbetsmarknadsorganisationer och med uppgift att tjäna även det enskilda näringslivets utveckling och exploatering av nya produkter i enlighet med motionernas syfte,

dels de likalydande motionerna I: 858 av herr *Dahlén m. fl.* och II: 1115 av herr *Wedén m. fl.* vari hemställda att riksdagen

A. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag om ett institut för forskningsförmedling med anknytning till styrelsen för teknisk utveckling och med i motionerna angivna uppgifter, nämligen a) rådgivning till myndigheter och institutioner samt tillsynsuppgifter i frågor som rör statlig beställningsforskning, b) förmedlings- och informationsverksamhet på forsknings- och utvecklingsområdet samt c) rådgivning och konsultverksamhet i frågor som rör forskning, utveckling och exploatering av innovationer samt

B. beslutar

1) att inrätta en ny central myndighet benämnd tekniska forskningsrådet, avsedd att överta de uppgifter som för närvarande handhas av statens tekniska forskningsråd, Malmfonden och INFOR. Rådets uppgift skall vara att fördela statliga anslag till teknisk forskning och utvecklingsarbete enligt i motionerna angivna riktlinjer, innebärande att följande områden bör bättre tillgodoses än vad som föreslagits i propositionen, nämligen a) bidrag och lån till kommersiell exploatering av innovationer, b) bidrag till långsiktig marknadsforskning samt c) bidrag till utveckling av en mera avancerad marknadsföringsteknik,

2) att inrätta en styrelse för teknisk utveckling med i propositionen angivna uppgifter med undantag för de uppgifter som enligt motionerna föreslås skola handhas av tekniska forskningsrådet,

3) att bilda ett statligt utvecklingsbolag enligt i motionerna angivna riktlinjer,

4) att utvecklingsbolaget huvudsakligen bör inrikta sin verksamhet på prospekterings- och utvecklingsarbete och att varuproduktion och marknadsbearbetning bör överlätas på andra företag. Bolaget bör inte ha rätt att

inträda som delägare i privata eller statliga produktions- och försäljningsbolag,

dels de likalydande motionerna I:860 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 1113 av herr *Bohman m. fl.* vari hemställts att riksdagen

med avslag på förslaget om inrättande av ett statligt utvecklingsbolag mätte

1) besluta att institutet för nyttiggörande av forskningsresultat, INFOR, skall upphöra vid utgången av juni 1968,

2) besluta att statens tekniska forskningsråd skall bibehållas med de vidgade arbetsuppgifter och enligt de riktlinjer som angetts i motionerna,

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de organisatoriska förändringar inom statens tekniska forskningsråd som må föranledas av den vidgade verksamheten,

4) besluta att den 1 juli 1968 skall inrättas en styrelse för teknisk utveckling med de uppgifter och enligt de riktlinjer som anförts i motionerna,

5) besluta att EFOR:s och uppfinnarkontorets funktioner skall sammanslås i en fristående stiftelse som erhåller anslag från styrelsen,

6) till Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 550 000 kr.,

7) till Statens tekniska forskningsråd: Förvaltningskostnader för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kr.,

8) till Statens tekniska forskningsråd för stöd till tekniska forskningsprojekt för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 49 000 000 kr.,

9) till Styrelsen för teknisk utveckling för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,

10) till Stöd till kollektiv teknisk forskning m. m. för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.,

11) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till teknisk forskning m. m. i enlighet med vad i motionerna anförts,

12) till Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien för budgetåret 1968/69 under sjunde huvudtiteln anvisa ett anslag av 1 950 000 kr.,

13) i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening tillkännage att åtgärder snarast bör vidtas för att av planerade forskningsstationer uppbygga den som förutsatts komma till stånd i Göteborg,

dels de likalydande motionerna I: 861 av herr *Sundin m. fl.* och II: 1114 av herrar *Sjönell* och *Eliasson* i Sundborn vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 68 måtte

A. besluta

1) att beslutsfunktionen beträffande styrelsen för teknisk utvecklingsanslagsgivning decentraliseras enligt i motionerna angivna grunder,

- 2) att styrelsen skall ha överinseende även över beställningsforskningen,
 - 3) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag om ett Institut för forskningsförmedling med anknytning till styrelsen för teknisk utveckling och med i motionerna angivna uppgifter,
 - 4) om inrättande av en särskild informations- och dokumentationstjänst vid styrelsen för teknisk utveckling i enlighet med vad i motionerna har anförts,
 - 5) att utvecklingsbolaget inte vare sig självt eller genom dotterbolag må äga rätt att uppta tillverkning för försäljning av produkter utan i stället må överlåta varuproduktion och marknadsföring på andra företag,
 - 6) att utvecklingsbolaget icke må äga rätt att inträda som delägare i produktions- och försäljningsbolag,
 - 7) att privata företag och enskilda organisationer och personer må äga rätt att teckna aktier i utvecklingsbolaget in till hälften av aktiekapitalet,
 - 8) att till utvecklingsbolagets ledning också må knytas representanter för konsumenterna och konsumentvaruforskningen samt för näringslivets organisationer, däribland även de mindre företagens,
 - 9) att uttala att utvecklingsbolagets verksamhet särskilt bör inriktas på att tillvarata idéer och uppfinningar, som kommer från mindre företag och enskilda uppfinnare, samt
- B. beakta även vad i motionerna i övrigt har anförts.

Över motionerna I: 454 och II: 786 har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden från *universitetskanslersämbetet* och *statens tekniska forskningsråd*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottets yttrande

I de inledande avsnitten av propositionen tecknas en allmän bakgrund till förslagen i denna. Det framhålls sålunda att den tekniska utvecklingen har en avgörande betydelse för samhällsekonomins tillväxt. En viktig faktor i den tekniska utvecklingen är innovationsförloppet, dvs. det förlopp som med utgångspunkt från forsknings- och utvecklingsarbete leder fram till exploatering och marknadsföring av nya produkter och system. I propositionen framhålls vidare starkt betydelsen av att innovationsarbetet ses som en integrerad process, där forsknings- och utvecklingsarbetet är helt samordnat med andra funktioner och så långt möjligt orienterat mot marknadsbehoven. Jämsides med ökade insatser för teknisk innovationsverksamhet bör därför organisatoriska och psykologiska hinder för vidareutveckling av fruktbara idéer hos företag och utvecklingsinstitutioner undanröjas.

Utskottet kan ansluta sig till propositionens allmänna syn på innovatio-

nernas roll och på betydelsen av att underlätta överföringen av forskningsresultat och uppfinningar till kommersiell exploatering. I motionerna I: 132 och II: 174 som väcktes innan propositionen förelåg yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en utredning av samhällets och företagens förutsättningar att stimulera innovationsverksamhet. Motiveringen till detta yrkande överensstämmer nära med de tankegångar som utvecklas i propositionen. Genom de åtgärder som föreslås i denna har yrkandet om en särskild utredning förlorat i aktualitet. Utskottet anser därför att motionerna inte påkallar någon riksdagens vidare åtgärd.

Vidare framhålls i propositionen att den tekniska utvecklingsverksamheten i Sverige till övervägande del bedrivs i enskilda företag. Innovationsklimatet i företagen påverkas dock i väsentlig utsträckning av statliga insatser. Genom stödet till forskning och utbildning vid universitet och högskolor skapar således staten ett underlag för företagets rekrytering av utvecklingspersonal. I sammanhanget framhålls betydelsen av kontakter mellan å ena sidan näringslivet, å andra sidan universitet och högskolor samt statliga forskningsinstitut. En annan form av bidrag till det tekniska utvecklingsarbetet utgörs av de statliga beställningar som läggs ut på industrin.

Vid sidan av de nämnda indirekta stödformerna har under senare år ett direkt, huvudsakligen projeklinriktat stöd till teknisk forskning och utveckling byggts upp. De förslag som läggs fram i propositionen avser främst att samordna och effektivisera detta stöd, men de innebär även att väsentligt ökade resurser ställs till förfogande. Sålunda föreslås en ökning av det direkta årliga stödet över riksstaten till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete från ca 31 milj. kr. för innevarande budgetår till ca 53 milj. kr. för budgetåret 1968/69. Därutöver föreslås riksdagen anvisa 25 milj. kr. för aktieleckning m. m. i ett statligt utvecklingsbolag. De skäl som anförts för en så betydande ökning av det statliga direkta stödet på området synes utskottet bärande.

Styrelse för teknisk utveckling m. m.

I organisatoriskt hänseende innebär propositionens förslag en sammanslagning till en styrelse för teknisk utveckling av de organ — TFR, Malmfonden och INFOR — som för närvarande lämnar finansiellt stöd i form av bidrag och lån till tekniska forsknings- och utvecklingsprojekt. Styrelsen bör enligt förslaget även handlägga frågor rörande statens stöd till kollektiv industriforskning av sådant slag som hittills utförts främst inom de s. k. branschforskningsinstituten. Vid sidan av finansieringsuppgifterna föreslås styrelsen överta viss statsfinansierad serviceverksamhet, främst den av EFOR och Svenska uppfinnarkontoret bedrivna verksamheten som syftar till att underlätta överföring av tekniska innovationer till ekonomisk exploa-

tering. Liknande syfte har den utbyggda kontaktverksamhet mellan näringsliv samt universitet och högskolor, som enligt ett förslag av universitetskanslersämbetet avses komma till stånd fr. o. m. nästa budgetår. Till dessa förmedlande uppgifter bör enligt propositionen anknytas även information och dokumentation, planering och förvaltning av s. k. forskningsstationer samt viss internationell verksamhet.

I propositionen berörs även frågan om en mera djupgående samordning av ett antal statliga forskningsinstitutioner, bl. a. försvarets forskningsanstalt, flygtekniska försöksanstalten, AB Atomenergi — främst forskningsstationen i Studsvik — statens provningsanstalt och statens skeppsprovninganstalt. Föredragande statsrådet anför som sin mening att forskningsresurser och vunna forskningsresultat genom en sådan samordning i ökad utsträckning skulle kunna komma hela samhällsekonomin till godo. Behovet av att ta upp samarbetsformer och organisatoriska frågor inom den statliga forsknings- och utvecklingsverksamheten i ett större perspektiv än som skett i propositionen påtalas även i flera av de motioner som utskottet behandlat i detta sammanhang. Utskottet delar uppfattningen att dessa samordningsfrågor bör ägnas stor uppmärksamhet och anser det därför tillfredsställande att de enligt uttalande i propositionen kommer att göras till föremål för särskild utredning.

Diskussionen kring förslaget om en styrelse för teknisk utveckling har rört sig i första hand kring frågan om sammanslagningen till ett organ av de bidragsgivande funktionerna och av olika serviceverksamheter.

I motionerna I: 860 och II: 1113 föreslås en uppdelning på två myndigheter dels en förvaltande styrelse för bl. a. frågor rörande branschforskning och statliga forskningsinstitut, dels ett fristående organ med en verksamhet som närmast motsvarar den som nu bedrivs av TFR och Malmfonden. I motionerna I: 858 och II: 1115 föreslås en liknande uppdelning med den motiveringen att ett anslagsfördelande organ bör stå fritt i förhållande till de sökande. I dessa motioner föreslås även att det anslagsfördelande organet i högre grad än som föreslagits i propositionen skall ha att tillgodose behov av dels bidrag och lån till exploatering av innovationer, dels marknadsforskning och utveckling av marknadsföringsteknik.

I motionerna I: 861 och II: 1114 framhålls att beslutsfunktionen när det gäller anslagsgivningen bör så långt som möjligt decentraliseras till särskilda nämnder inom styrelsen.

Utskottet har vid sin prövning av frågan om den föreslagna styrelsens uppgifter funnit starka skäl tala för en samlad organisation i enlighet med propositionsförslaget. Härför talar bl. a. önskvärdheten av att inom ett organ bygga upp tillräckliga utredningsresurser för att möjliggöra en samordning och uppföljning av det stöd som lämnas i olika former. Utskottet har även beaktat att de förvaltningsuppgifter som enligt propositionen föreslås utövas av den nya styrelsen är föga omfattande. Beträffande förvaltningen av

den nuvarande forskningsstationen i Stockholm gäller således att en lokalstyrelse kommer att ha det omedelbara ansvaret för verksamheten. Detsamma torde komma att gälla beträffande andra framtida forskningsstationer.

På den kollektiva forskningens område innebär propositionens förslag att styrelsen för teknisk utveckling får som huvuduppgift att med industrin träffa avtal om samfinansierade forskningsprogram. Det gäller här väsentligen samma slag av bedömningar som vid sådan inte avtalsbunden bidragsgivning till forskningsprojekt, som enligt motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 860 och II: 1113 bör ankomma på ett fristående organ av forskningsrådstyp. Propositionen tilldelar inte styrelsen för teknisk utveckling några egentliga förvaltningsuppgifter på den kollektiva forskningens område. Enligt utskottets mening innebär alltså förslaget inte heller på detta område några bindningar av styrelsens anslagsgivande verksamhet. Utskottet tillstyrker således Kungl. Maj:ts förslag om att inrätta en central myndighet, benämnd styrelsen för teknisk utveckling, i enlighet med vad som anges i propositionen och avstyrker motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 860 och II: 1113 i denna del.

Utskottet har därvid förutsatt att de nämnder som enligt propositionen bör tillskapas inom styrelsen — främst för prövning av anslag till forskningsprojekt — bör ges en relativt obunden ställning. Utskottet kan ansluta sig till de synpunkter på denna fråga som anförts i motionerna I: 861 och II: 1114. Beslutsfunktionen när det gäller anslagsgivningen bör således decentraliseras så långt det är möjligt utan att överblick och initiativ hos styrelsen och verkschefen går förlorade. Utskottet delar även den i motionerna framförda uppfattningen att nämnderna bör ha en sådan sammansättning att kontakterna mellan den statliga forskningen och näringslivet främjas. Eftersom dessa synpunkter är väl förenliga med vad som anförts och föreslagits i propositionen och det dessutom — såsom framhållits av föredragande statsrådet — synes olämpligt att i förväg binda den närmare utformningen av styrelsens verksamhet torde motionerna i denna del inte böra föranleda någon åtgärd.

De i motionerna I: 861 och II: 1114 framförda önskemålen om informations- och dokumentationstjänst på det tekniska området blir enligt utskottets mening väl tillgodosedda genom att en särskild informations- och dokumentationstjänst inrättas inom styrelsen för teknisk utveckling. Utskottet anser därför att motionerna i denna del inte påkallar någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 860 och II: 1113 föreslås att en stiftelse inrättas den 1 juli 1968 för att ombesörja bl. a. de uppgifter som EFOR och Svenska uppfinnar-kontoret nu har.

Inom den nya styrelsen samordnas en rad servicefunktioner, främst den förmedlings- och kontaktverksamhet som nu bedrivs inom EFOR och Svenska uppfinnar-kontoret. Utskottet förutsätter vidare att behovet av sekretess

blir tillgodosett i den nya styrelsens verksamhet. Utskottet avstyrker därför motionerna i denna del.

I de sistnämnda motionerna yrkas vidare att planeringen och förvaltningen av verksamheten vid forskningsstationen i Stockholm även i fortsättningen bör handhas av Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Enligt utskottets mening utgör planeringen och förvaltningen av de statsfinansierade forskningsstationerna ett naturligt led i den tekniska styrelsens serviceverksamhet, varför utskottet avstyrker ifrågavarande motionsyrkande.

I motionerna I: 860 och II: 1113 hemställs vidare att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening tillkännage att åtgärder snarast bör vidtas för att av planerade forskningsstationer bygga ut den som förutsatts komma till stånd i Göteborg. Utskottet, som förutsätter att det i propositionen angivna förslaget om projektering av en forskningsstation i Göteborg snarast möjligt kommer att upptagas till prövning, anser någon särskild skrivelse i ärendet inte påkallad, varför utskottet avstyrker ifrågavarande motionsyrkande.

I de sistnämnda motionerna framhålls vidare att ett ökat statligt stöd till branschforskningsinstituterna bör kunna komma i fråga. Den i propositionen föreslagna förkortningen av avtalstiden till tre år anses vidare olycklig med hänsyn till behovet av kontinuitet i verksamheten.

Utskottet vill först erinra om att propositionsförslaget innebär en betydande ökning av det statliga stödet till branschforskningsinstituterna och till andra former av avtalsbunden kollektiv forskning. Beträffande avtalsperioden förutsätter propositionen som regel tre år men att en tid av upp till fem år i vissa fall bör kunna komma i fråga. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende och avstyrker sålunda motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga.

I flera motioner ägnas stor uppmärksamhet åt frågan om statlig beställningsforskning. Därmed avses sådant forsknings- och utvecklingsarbete som av statliga organ läggs ut i form av uppdrag till företag eller institutioner för att tillgodose olika samhällsliga behov. Särskilt yrkande i denna fråga har framförts i motionerna I: 861 och II: 1114. I dessa föreslås att styrelsen för teknisk utveckling skall ha överinseende över beställningsforskningen.

I fråga om den statliga beställningsforskningen delar utskottet uppfattningen om behovet av rådgivning m. m. för myndigheter vid utläggning av forsknings- och utvecklingsuppdrag. I den mån det här gäller en ren förmedlingsverksamhet kan detta behov väl fyllas av styrelsen för teknisk utveckling. Styrelsen bör även i andra hänseenden kunna biträda statliga organ i frågor rörande utläggning av forsknings- och utvecklingsuppdrag. Ett ställningstagande i frågan om att tillägga styrelsen överinseende över all statlig beställningsforskning torde emellertid böra anstå till dess att viss erfaren-

het vunnits av styrelsens verksamhet. Utskottet vill här även hänvisa till i det följande behandlade förslag som syftar bl. a. till att underlätta framtagandet av innovationer som är angelägna ur samhällssynpunkt. Utskottet anser således att motionerna i denna del inte bör föranleda någon åtgärd.

I motionerna I: 861 och II: 1114 yrkas vidare en utredning om inrättande av ett institut för forskningsförmedling. Yrkande härom framförs även i motionerna I: 858 och II: 1115. Institutet skulle — förutom rådgivning till myndigheter och samordning i frågor rörande den statliga beställningsforskningen — även svara för allmän förmedlings-, informations- och konsultverksamhet på forsknings- och utvecklingsområdet.

Beträffande den allmänna rådgivnings- och förmedlingsverksamheten, dvs. i stort sett EFOR:s och uppfinnarkontorets nuvarande uppgifter, samt den av universitetskanslersämbetet föreslagna kontaktverksamheten näringsliv—universitet/högskolor anser utskottet inte att det finns skäl att utreda en överföring av denna verksamhet till ett särskilt institut. Enligt utskottets mening utgör verksamheten en integrerande del av styrelsens uppgifter. Utskottet vill även erinra om att den tidigare nämnda samordningsutredningen torde komma att ta upp de speciella problem som måste lösas för att möjliggöra ett vidgat utnyttjande av resurser vid statliga forskningsinstitut för såväl myndigheters som näringslivets behov. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114 i denna del.

I motionerna I: 454 och II: 786 har föreslagits inrättande av en forskningstjänst i emballageteknik. Med hänvisning till bilagda yttranden av universitetskanslersämbetet och statens tekniska forskningsråd avstyrker utskottet motionerna.

Statligt utvecklingsbolag

Som allmän motivering till förslaget om ett statligt utvecklingsbolag framhålls i propositionen att staten för att maximalt främja innovationstakten i samhället och tillvarata specifika samhällsintressen bör ha även andra medel än styrelsen för teknisk utveckling. Denna har som redan framgått inga egna kommersiella intressen i de projekt den stöder, vilket är en huvudförutsättning för dess verksamhet. Däremot skall utvecklingsbolaget enligt förslaget genom direkt engagemang främja framtagandet av innovationer, särskilt sådana som tillgodoser angelägna samhällsbehov på bl. a. hälso- och sjukvårdens, undervisningens och miljövårdens områden. Bolaget skall därjämte skapa bättre förutsättningar för utveckling och exploatering av innovationer, speciellt sådana som gjorts inom den statliga sektorn men även inom mindre företag samt av enskilda uppfinnare och forskare. I propositionen framhålls betydelsen av att för sistnämnda kategorier skapa ökade valmöjligheter genom tillkomsten av ett utvecklingsbolag som är fristående

från existerande intressegrupper i näringslivet och som konkurrerar på lika villkor med övriga utvecklingsbolag.

I motionerna I: 860 och II: 1113 hemställs att riksdagen måtte avslå förslaget om inrättande av ett statligt utvecklingsbolag. Motionärerna hävdar att några bärande skäl inte finns för inrättande av ett dylikt bolag och anser att bolaget skulle kunna medföra allvarliga olägenheter för den fria företagsamheten. I stället bör enligt motionärerna för samarbete mellan stat och näringsliv i frågor rörande utveckling av produkter m. m. för att tillgodose olika samhällsbehov skapas ett rådgivande organ inom ramen för en styrelse för teknisk utveckling med de uppgifter i övrigt som föreslås i motionerna.

Utskottet delar inte motionärernas uppfattning utan finner att de i propositionen anförda skälen talar för bildandet av ett statligt utvecklingsbolag. Ett sådant bolag bör under konkurrens på lika villkor med privata företag kunna verksamt bidra till framtagande av nya produkter och ny teknik. Den av motionärerna föreslagna verksamheten inom styrelsens ram svarar enligt utskottets mening inte mot de föreliggande behoven. Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag att ett utvecklingsbolag bildas och avstyrker motionerna I: 860 och II: 1113 i denna del.

I motionerna I: 858 och II: 1115 hemställs att utvecklingsbolagets verksamhet inte bör omfatta varuproduktion och marknadsföring. För att inte förlora sin avsedda karaktär bör vidare bolaget inte medges rätt att inträda som delägare i privata och statliga produktions- och försäljningsbolag. Samma hemställan görs i motionerna I: 861 och II: 1114. I dessa motioner föreslås därjämte att privata företag och enskilda organisationer och personer skall äga rätt att teckna aktier i bolaget in till hälften av aktiekapitalet. Vidare hemställs att till utvecklingsbolagets ledning också må knytas representanter för konsumenterna, konsumentvaruforskningen och näringslivets organisationer. I motionerna I: 668 och II: 847 slutligen hemställs att utvecklingsbolaget måtte bli halvstatligt med delägarskap för näringsliv och arbetsmarknadsorganisationer.

Ett förbud för utvecklingsbolaget att befatta sig med varuproduktion och marknadsföring skulle enligt utskottets mening kunna verka hämmande på bolagets innovationsverksamhet. En viktig förutsättning för en effektivt driven innovationsverksamhet är god kännedom om marknadsförhållandena. Dessa kan i vissa fall beträffande nya produkter vara så osäkra att det krävs erfarenheter av en viss tillverkning och försäljning innan något definitivt omdöme kan fällas om produkternas lönsamhet och avsättningsmöjligheter. Utskottet vill dock i likhet med föredragande statsrådet betona det angelägna i att utvecklingsbolagets tillverknings- och försäljningsverksamhet inte utvecklas därhän att bolaget förlorar sin ursprungliga karaktär.

Utskottet finner det också vara olämpligt att begränsa formerna för utvecklingsbolagets samarbete med andra intressenter genom att avskära

möjligheterna för bolaget att ingå som delägare i andra företag. För mindre företag med otillräckliga kapitalresurser kan i vissa fall tillskott av riskvilligt kapital genom ett sådant delägarskap vara ett direkt villkor för ifrågavarande företags villighet att samarbeta med utvecklingsbolaget i syfte att få fram en ny produkt eller teknik. Bland samarbetsformerna bör likaså ingå möjligheter för statliga företag och verk samt även icke-statliga företag att teckna aktier i utvecklingsbolaget. I sistnämnda hänseende bör dock inte aktieteckning tillåtas ske i sådan utsträckning att bolaget förlorar sin klart statliga karaktär och självständiga ställning i förhållande till andra intressegrupper.

Vad slutligen beträffar yrkandena om representation i bolagets ledning finner utskottet de anförda synpunkterna väl värda att beakta. Utskottet anser emellertid att valet av personer i bolagets ledning bör göras av bolagets ägare och styrelse med utgångspunkt från vad som bedöms bäst tillgodose bolagets allmänna målsättningar och behov.

Under återopande av det anförda biträder utskottet vad som i propositionen anförts och föreslagits beträffande utvecklingsbolagets verksamhet, uppgifter och finansiering. Utskottet avstyrker alltså motionerna I: 858 och II: 1115, I: 861 och II: 1114, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, samt I: 668 och II: 847.

Anslagsfrågor

Under finansdepartementets huvudtitel lämnas för närvarande stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete under fjorton olika anslagsrubriker och till ett sammanlagt belopp av i det närmaste 31 milj. kr.

Det statliga stödet åt teknisk forskning m. m. lämnas även på andra vägar än över driftbudgeten. Den långivning som INFOR bedriver finansieras sålunda genom ett anslag på kapitalbudgeten som beviljades för budgetåret 1964/65 under fonden för låneunderstöd. Intill utgången av februari 1968 har INFOR enligt propositionen beviljat lån till ett sammanlagt belopp av 4,4 milj. kr.

Malmfondens bidragsgivning finansieras genom en årlig avsättning av 10 milj. kr. ur statens vinst på exploateringen av lapplandsmalmen. Under år 1967 lämnade fonden bidrag — med eller utan återbetalningsskyldighet — till ett sammanlagt belopp av 20,3 milj. kr.

I propositionen föreslås att förutnämnda fjorton anslag fr. o. m. nästa budgetår skall ersättas av fyra nya anslag, nämligen ett förslagsanslag till förvaltningskostnader vid styrelsen för teknisk utveckling, ett reservationsanslag till stöd till tekniska forskningsprojekt, ett reservationsanslag till stöd till kollektiv teknisk forskning, m. m. och ett anslag till bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien. Sammanlagt föreslås en medelsanvisning av 53 650 000 kr.

Vidare hemställs i propositionen att riksdagen anvisar ett investeringsanslag av 18 milj. kr. till teckning av aktier i utvecklingsbolaget och ett anslag av 7 milj. kr. till aktieägartillskott till bolaget.

Såsom framgår av det föregående tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag att styrelsen för teknisk utveckling skall dels överta den finansieringsverksamhet som nu bedrivs av statens tekniska forskningsråd, Malmfonden och INFOR samt den rådgivande och förmedlande verksamhet som bedrivs av EFOR och Svenska uppfinnarkontoret, dels ha vissa funktioner som innebär en utvidgning av de nuvarande organens verksamhet.

För den nya styrelsens rådgivnings- och kontaktverksamhet, för informations- och dokumentationsuppgifter, för förvaltning m.m. av forskningsstationer samt för gemensam administration föreslås i propositionen ett belopp av 4,2 milj. kr. Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot den redovisade anslagsberäkningen, varför utskottet med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionerna I: 860 och II: 1113 föreslår att angivna belopp anvisas till förvaltningskostnader vid styrelsen för teknisk utveckling. Motionerna i övrigt, såvitt nu är i fråga, avstyrker utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag om ett reservationsanslag av 31 milj. kr. till stöd till tekniska forskningsprojekt tillstyrker utskottet. I motionerna I: 860 och II: 1113 framförda yrkanden beträffande medelsanvisningar till motsvarande ändamål kan utskottet sålunda inte biträda.

Medelsbehovet för stöd till kollektiv teknisk forskning har i propositionen beräknats till 18 milj. kr., vilket belopp föreslås anvisat under ett särskilt reservationsanslag, närmast motsvarande de för innevarande budgetår anvisade anslagen till åtta branschforskningsinstitut.

Mot nämnda förslag till medelsanvisning har utskottet inte något att erinra, varför utskottet tillstyrker detsamma.

Under anslagsrubriken Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien har för innevarande budgetår anvisats 926 000 kr. som bidrag till IVA:s centrala verksamhet, till driften av forskningsstationen i Stockholm och till tekniska attachéer.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag att IVA:s centrala verksamhet även i fortsättningen bör finansieras över ett särskilt riksstatsanslag samt tillstyrker förslaget att kostnaderna för driften av forskningsstationen i Stockholm och för tekniska attachéer i fortsättningen täckes från anslagen till styrelsens för teknisk utveckling förvaltningskostnader respektive till tekniska forskningsprojekt. Utskottet tillstyrker även det föreslagna bidraget av 450 000 kr. till IVA. Utskottets ställningstaganden innebär ett avstyrkande av motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga.

Vad slutligen beträffar utvecklingsbolaget föreslås i propositionen att 25 milj. kr. ställs till bolagets förfogande genom anslag på riksstaten. 18 milj.

kr. avses för teckning av aktier till en överkurs av 20 procent. Skillnaden mellan denna överkurs och aktiernas nominella värde eller 3 milj. kr. tillförs bolagets reservfond. I aktieägartillskott, avsett att finansiera driften under de första åren innan verksamheten upparbetats till att ge egna tillräckliga intäkter, föreslås 7 milj. kr.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet i nu förevarande avseende anfört och föreslagit. Med avstyrkande av motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga föreslår utskottet att riksdagen anvisar medel för utvecklingsbolaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 858 och II: 1115, I: 860 och II: 1113 samt I: 861 och II: 1114, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att institutet för nyttiggörande av forskningsresultat, INFOR, skall upphöra vid utgången av juni 1968,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 860 och II: 1113, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att statens tekniska forskningsråd skall upphöra vid utgången av juni 1968,

3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionerna I: 861 och II: 1114 samt med avslag å motionerna I: 858 och II: 1115, I: 860 och II: 1113, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att den 1 juli 1968 skall inrättas en ny central myndighet, benämnd styrelsen för teknisk utveckling, i huvudsak med de uppgifter och enligt de riktlinjer som anförts i statsrådsprotokollet,

4. att riksdagen avslår motionerna I: 860 och II: 1113 i vad de avser sammanföring den 1 juli 1968 av stiftelsen för exploatering av forskningsresultat, EFOR, och Svenska uppfinnarkontoret i en fristående stiftelse,

5. att riksdagen avslår motionerna I: 861 och II: 1114 i vad de avser beställningsforskning,

6. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst som generaldirektör i Cp 6, avsedd för chef för styrelsen för teknisk utveckling,

7. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och

i anledning av motionerna I: 861 och II: 1114 såvitt nu är i fråga godkänner vad i statsrådsprotokollet anförts beträffande informations- och dokumentationstjänst vid styrelsen för teknisk utveckling,

8. att riksdagen beslutar att den 1 juli 1968 skall inrättas ett råd för vetenskaplig information och dokumentation i enlighet med vad i statsrådsprotokollet förordats,

9. att riksdagen avslår motionerna I: 860 och II: 1113 i vad de avser förvaltningen av viss forskningsstation m. m.,

10. att riksdagen avslår motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114 i vad de avser ett institut för forskningsförmedling,

11. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtal angående stöd till kollektiv teknisk forskning m. m. i enlighet med vad som anförts i statsrådsprotokollet,

12. att riksdagen avslår motionerna I: 860 och II: 1113 i vad de avser forskningsstation i Göteborg,

13. att riksdagen avslår motionerna I: 132 och II: 174,

14. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 668 och II: 847, I: 858 och II: 1115, I: 860 och II: 1113 samt I: 861 och II: 1114, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar om bildande av ett statligt utvecklingsbolag med de uppgifter och enligt de riktlinjer som anförts i statsrådsprotokollet,

15. att riksdagen avslår motionerna I: 454 och II: 786 i vad de avser inrättande av en forskningstjänst i emballage-teknik,

16. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.,

17. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 454 och II: 786 samt I: 860 och II: 1113, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Stöd till tekniska forskningsprojekt* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 31 000 000 kr.,

18. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Stöd*

till kollektiv teknisk forskning, m. m. för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 18 000 000 kr.,

19. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett anslag av 450 000 kr.,

20. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Aktieägartillskott till ett statligt utvecklingsbolag* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 7 000 000 kr.,

21. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Teckning av aktier i ett statligt utvecklingsbolag* för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisar ett investeringsanslag av 18 000 000 kr.

Stockholm den 21 maj 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Nyman (fp), Mårtensson (s), Bengtson (cp), Ottosson (h), Herbert Larsson (s), Wallmark (h), Björk (s), Karl-Erik Eriksson (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (h), Karlsson i Olofström (s), Ståhl (fp), Almgren (s), Eliasson i Sundborn (cp), Mellqvist (s), fru Lewén-Eliasson (s), fröken Olsson (s), herrar Gustafsson i Skellefteå (fp), Lindholm (s), Antonsson (cp), Blomkvist (s), Björkman (h), Nilsson i Kristianstad (s) och Sterne (fp).

Reservationer

A. beträffande frågan om tekniskt forskningsråd och styrelse för teknisk utveckling av herrar *Virgin* (h), *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Bohman*

(h), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Antonsson* (cp), *Björkman* (h) och *Sterne* (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med »Utskottet har» och på s. 8 slutar med »någon åtgärd» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 860 och II: 1113 samt I: 858 och II: 1115 framhålls att fördelningen av statliga anslag till teknisk forskning och utvecklingsarbete normalt inte bör handhas av samma organ som ansvarar för förvaltningen av statliga institutioner för forsknings- och utvecklingsarbete. I motionerna I: 861 och II: 1114 hävdas samma principiella synsätt. Det är också utskottets mening att det är mindre lämpligt att förvaltande och anslagsfördelande uppgifter handhas av samma organ. I sistnämnda motioner rekommenderas, att intressekonflikter mellan anslagsfördelning och förvaltning inom ett sammanhållet organ löses genom att de anslagsfördelande funktionerna så långt som möjligt decentraliseras till ett antal nämnder.

Enligt utskottets uppfattning är dock en tudelning att föredra. Det bör sedan ankomma på den anslagsfördelande myndigheten — tekniska forskningsrådet — att själv avgöra huruvida verksamheten liksom hittills bör bedrivas med rådgivande och förslagsställande nämnder eller om nämnderna bör tilldelas en viss beslutande funktion.

Redan den omorganisation av forskningsresurserna som föreslås i propositionen är ofullständig. Ett betydande antal statliga forskningsorgan ställs utanför samordningen. För dessa organs del liksom för alla övriga forskare och institutioner som inte berörs av samordningen torde tudelningen vara en väsentlig fördel. En önskvärd samordning mellan det anslagsfördelande och det förvaltande organet kan ändå uppnås. De bägge organens styrelser bör vara helt fristående från varandra.

Utskottet anser sålunda att en ny myndighet, benämnd tekniska forskningsrådet, bör inrättas den 1 juli 1968 och att detta forskningsråd skall ha i huvudsak de uppgifter som angivits i motionerna.

Vidare föreslår utskottet att vid samma tidpunkt inrättas en styrelse för teknisk utveckling med de uppgifter och enligt de riktlinjer som utskottet anfört.»

dels att utskottets hemställan under 2. och 3. bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag att statens tekniska forskningsråd skall upphöra vid utgången av juni 1968 och med bifall till motionerna I: 858 och II: 1115 samt i anledning av motionerna I: 860 och II: 1113, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att den 1 juli 1968 skall inrättas en ny central myndighet, benämnd tekniska forskningsrådet, med den organisation och de uppgifter som utskottet förordat,

3. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

och motionerna I: 858 och II: 1115, I: 860 och II: 1113 samt I: 861 och II: 1114, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att den 1 juli 1968 skall inrättas en ny central myndighet, benämnd styrelsen för teknisk utveckling, i huvudsak med de uppgifter och enligt de riktlinjer som utskottet anfört,»

B. beträffande frågan om inrättande av en stiftelse med uppgift att ombesörja bl. a. de uppgifter som EFOR och Svenska uppfinnarkontoret nu har av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 8 börjar med »Inom den» och på s. 9 slutar med »denna del» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet delar motionärernas uppfattning att det behövs ett organ till vilket enskilda forskare och uppfinnare samt inte minst de mindre företagen kan vända sig för att erhålla hjälp vid patentering och exploatering av uppfinningar.

Det torde vara av särskild vikt att ett fristående organ står till förfogande för att på ett snabbt och smidigt sätt kunna bistå denna grupp inom innovationsverksamheten med råd, stöd och upplysningar samt biträda med hjälp vid projektens vidare utveckling.

Av angivna skäl tillstyrker utskottet motionerna i denna del.»

dels att utskottets hemställan under 4. bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga beslutar att den 1 juli 1968 skall inrättas en ny stiftelse med i huvudsak de uppgifter som stiftelsen för exploatering av forskningsresultat, EFOR, och Svenska uppfinnarkontoret nu har,»

C. beträffande förvaltningen av forskningsstationen i Stockholm m. m. av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 9 som börjar med »Enligt utskottets» och slutar med »ifrågavarande motionsyrkande» bort ha följande lydelse:

»Såvitt utskottet kunnat finna har Ingeniörsvetenskapsakademien på ett tillfredsställande sätt ombesörjt förvaltningen av forskningsstationen i Stockholm. Några bärande skäl för att befria akademien från denna uppgift kan utskottet inte finna föreligga. Till följd härav och med hänsyn till akademiens dokumenterade insatser i vad avser planeringen av nya forskningsstationer biträder utskottet nu ifrågavarande motionsyrkande.»

dels att utskottets hemställan under 9. bort ha följande lydelse:

»9. att riksdagen med bifall till motionerna I: 860 och

II: 1113 såvitt nu är i fråga och med avslag å Kungl. Maj:ts förslag beslutar att Ingeniörsvetenskapsakademien även i fortsättningen skall dels förvalta forskningsstationen i Stockholm, dels omhänderha planeringen av forskningsstationer,»

D. beträffande frågan om institut för forskningsförmedling m. m. av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson i Sundborn* (cp), *Gustafsson i Skellefteå* (fp), *Antonsson* (cp) och *Sterne* (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 10 som börjar med »Beträffande den» och slutar med »denna del» bort ersättas med text av följande lydelse:

»För att underlätta företagens innovationsverksamhet bör statsmakterna påta sig ansvaret för förmedlings- och informationsverksamhet genom ett särskilt organ, t. ex. ett institut för forskningsförmedling. Syftet skall vara att dels hjälpa industrin att komma i kontakt med rätt forskare/forskningsinstitution för t. ex. specifika problem och uppdragsforskning, dels att intressera industrin för de forskningsresultat som framkommer vid universitet och högskolor etc. Institutet skall ha bred överblick över vilka forskningsinsatser på det tekniska området som görs i landet och ha god kontakt med universitets- och högskoleinstitutioner. Det skall också kunna ge råd och service såväl till enskilda företag som till olika offentliga myndigheter i frågor som rör beställningsforskning samt även kunna förmedla beställningsuppdrag.

Många uppfinnare och mindre och medelstora företag har stort behov av en omfattande rådgivning och hjälp som inte enbart är av finansiell natur. Det kan gälla patent, licensverksamhet, industriell organisation m. m. Privata konsultföretag finns men bör kompletteras med en utökad statlig serviceverksamhet av denna karaktär, som då lämpligen kan förläggas till nämnda institut för forskningsförmedling.

Utskottet har vid sitt ställningstagande i det föregående till frågan om organisationen av den förmedlings- och rådgivningsverksamhet som nu bedrivs av EFOR och Svenska uppfinnarkontoret förutsatt att även denna verksamhet bör kunna handhas av institutet.

Mot bakgrund av vad som anförts föreslår utskottet att riksdagen i skriftelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag beträffande uppgifter och organisation för ett institut för forskningsförmedling.»

dels att utskottets hemställan under 10. bort ha följande lydelse:

»10. att riksdagen i anledning av motionerna I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande utredning om ett institut för forskningsförmedling,»

E. beträffande frågan om bildandet av ett statligt utvecklingsbolag och bolagets verksamhet

1) av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som anser att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag härom och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 11 som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »denna del» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Den statliga aktiviteten bör främst inriktas på att med generellt verkande metoder förbättra näringslivets möjligheter att skapa och avdela resurser för fortsatt utveckling.

I motionerna I: 860 och II: 1113 har på ett övertygande sätt visats att de i propositionen anförda argumenten till stöd för det statliga utvecklingsbolaget i allt väsentligt inte är bärande.

I stort sett har enligt utskottets uppfattning åberopats ett enda bärande motiv för inrättandet av ett statligt utvecklingsbolag. Detta hänför sig till behovet av en snabb utbyggnad av de statliga insatserna på främst miljövardens, trafiksäkerhetens och den medicinska teknikens område. Även i fråga om dessa samhällsbehov torde dock i regel finnas förutsättningar att, på grundval av kontrakt eller på annat sätt, inom det enskilda näringslivet få till stånd en önskvärd forskning, produktutveckling och tillverkning, vilket gör statligt företagande obehövt. Inte minst på den medicinska teknikens område har det svenska näringslivet visat sig kunna snabbt och effektivt tillgodose sjukhusens och läkarvetenskapens behov och därjämte skapa förutsättning för export av den utvecklade materialen. I dessa fall skulle det alltså innebära en onödig omväg att koppla in ett statligt företag mellan den ansvariga myndigheten och de utvecklande företagen.

Som ett skäl för ett statligt utvecklingsbolag framförs behovet av att skapa ytterligare en kanal för utveckling och exploatering av innovationer gjorda speciellt inom mindre företag samt av enskilda uppfinnare och forskare, vilka härigenom skulle beredas flera valmöjligheter. Detta argument är självfallet betydelsefullt. Någon utredning som belägger att den enskilda marknaden inte fungerar tillräckligt väl har emellertid inte förebragts. Det avgörande är emellertid att eventuella brister i detta sammanhang inte kan sägas utgöra argument för tillkomsten av ett helstatligt utvecklingsföretag. Tvärtom skulle förekomsten av ett statligt företag med de vidsträckt ambitioner som förutsättes i propositionen kunna medföra allvarliga olägenheter för den fria företagsamhet och de personliga initiativ som utgör själva grunden för den verksamhet som här åsyftas.

Huvudansvaret för det målinriktade forsknings- och utvecklingsarbetet inom olika sektorer av statlig verksamhet åvilar i första hand respektive statliga verk och myndigheter. Sålunda bör exempelvis huvudansvaret för trafiksäkerhetsforskningen åvila kommunikationsdepartementet och detta

underordnade organ. Därvid har de statliga myndigheterna att självständigt ta ställning till hur uppkommande forsknings- och utvecklingsbehov skall tillgodoses under samarbete med enskilda företag, genom uppdrag till universitet och högskolor eller på annat sätt.

Statliga verk och myndigheter har som också framgått av vissa remissyttranden dock ringa erfarenhet av det slags entreprenad- och beställningsverksamhet, som kan krävas för utvecklingen av för samhället angelägna projekt. Ett rådgivande organ för samarbete mellan stat och näringsliv skulle här kunna fylla en uppgift.

Med hänsyn till den verksamhet som ett dylikt statligt organ naturligen bör handha, bör det självfallet inte ges den i propositionen angivna renodlade kommersiella målsättningen. Det bör alltså inte vara tillverkande eller marknadsförande. Dylika uppgifter tillgodoses bäst av redan existerande enskilda företag.

Under återopande av det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår förslaget om ett utvecklingsbolag. Nyss angivna riktlinjer för den nyttillkomna statliga verksamheten talar för att den bör anknytas till ett organ som med tillräcklig expertis förenar god överblick över forsknings- och utvecklingsarbetet inom både den statliga och enskilda sektorn. Utskottet föreslår därför att uppgifterna anförtros styrelsen för teknisk utveckling. Av det belopp som på olika vägar enligt propositionen skulle anvisas det föreslagna bolaget — 25 milj. kr. — föreslås att 5 milj. tilldelas styrelsen för bestridande av kostnaderna för verksamheten i fråga.»

dels den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med »Ett förbud» och på s. 12 slutar med »och II: 847» bort ha följande lydelse:

»Av det anförda följer att utskottet avstyrker motionerna I: 668 och II: 847, I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114 i vad de avser det statliga utvecklingsbolagets verksamhet m. m.»

dels utskottets hemställan under 14. bort ha följande lydelse:

»14. att riksdagen med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 och med avslag å motionerna I: 668 och II: 847, I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, avslår Kungl. Maj:ts förslag om bildande av ett statligt utvecklingsbolag,»

2) av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Antonsson* (cp) och *Sterne* (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med »Ett förbud» och på s. 12 slutar med »och II: 847» bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 861 och II: 1114 samt I: 858 och II: 1115 har det understrukits, att utvecklingsbolaget ej bör uppta tillverkning eller försäljning. Ej heller bör bolaget ha rätt att inträda som delägare i produktions- och

försäljningsbolag. Bakom dessa krav ligger en önskan hos motionärerna att se till, att utvecklingsbolaget inte riskerar att förlora sin avsedda karaktär och förvandlas till ett förvaltande holdingbolag.

Innovationsarbetet för ett utvecklingsbolag är självfallet inte alltid — eller ens oftast — slutfört i och med att en prototyp tagits fram. Efter detta steg följer en ytterligare teknisk och kommersiell produktanpassning — ibland ända t. o. m. den första lanseringen på marknaden. En viktig förutsättning för innovationsverksamheten är god kännedom om marknadsförhållandena. Ett utvecklingsbolag kan självfallet oftast inte ha samma kännedom om förhållandena på en viss marknad, som de företag har, som är verksamma där. Därför är det så viktigt att kontakt sökes med sådana företag vid försöklansering av en innovation.

Senast när ett objekt framgångsrikt lanserats bör utvecklingsbolaget slutgiltigt överlåta det på något annat företag. Därigenom hålls bolagets kapital så rörligt som möjligt och kan i största utsträckning användas i innovationsarbetet. Som huvudregel bör gälla att innovationer som initierats av utvecklingsbolaget skall överlåtas till det företag, som är villigt att betala den största ersättningen i form av royalty eller på annat sätt.

Icke statliga företag bör ha rätt att teckna aktier i utvecklingsbolaget i den utsträckning detta motiveras av bolagets inriktning.»

dels att utskottets hemställan under 14. bort ha följande lydelse:

»14. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 668 och II: 847, I: 858 och II: 1115 samt I: 861 och II: 1114 ävensom med avslag å motionerna I: 860 och II: 1113, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar om bildande av ett statligt utvecklingsbolag i huvudsak med de uppgifter och enligt de riktlinjer som utskottet anfört,»

F. beträffande anslagsberäkningarna

1) i vad avser vissa förvaltningskostnader

a) av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som under förutsättning av bifall till reservationerna A. och C. anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Såsom framgår» och slutar med »avstyrker utskottet» bort ha följande lydelse:

»I propositionen föreslås att 4,2 milj. kr. anvisas till förvaltningskostnader vid den av Kungl. Maj:t föreslagna tekniska styrelsen.

Utskottet har föreslagit att den 1 juli 1968 skall inrättas dels en teknisk styrelse och dels ett tekniskt forskningsråd med av utskottet i det föregående angivna uppgifter. Vidare har utskottet föreslagit att förvaltningen och

planeringen av forskningsstationer även i fortsättningen skall ankomma på IVA.

Till följd av nämnda ställningstaganden föreslår utskottet med bifall till yrkandena härom i motionerna I: 860 och II: 1113 att riksdagen för budgetåret 1968/69 anvisar till förvaltningskostnader vid styrelsen 2 550 000 kr. och vid forskningsrådet 1 250 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 16. bort ha följande lydelse:

»16. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar

a) till *Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 2 550 000 kr.,

b) till *Tekniska forskningsrådet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 1 250 000 kr.»

b) av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Antonsson* (cp) och *Sterne* (fp) som under förutsättning av bifall till reservationen A. anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Såsom framgår» och slutar med »avstyrker utskottet» bort ha följande lydelse:

»I propositionen föreslås att 4,2 milj. kr. anvisas till förvaltningskostnader vid den av Kungl. Maj:t föreslagna tekniska styrelsen.

Utskottet har föreslagit att den 1 juli 1968 skall inrättas dels en teknisk styrelse och dels ett tekniskt forskningsråd med av utskottet angivna uppgifter.

Till följd av nämnda ställningstaganden anser utskottet att det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet bör delas på två anslag. Utskottet föreslår att för budgetåret 1968/69 anvisas till förvaltningskostnader vid styrelsen 2 800 000 kr. och till förvaltningskostnader vid forskningsrådet 1 400 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 16. bort ha följande lydelse:

»16. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar

a) till *Styrelsen för teknisk utveckling: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 2 800 000 kr.,

b) till *Tekniska forskningsrådet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.,

2) i vad avser stöd till tekniska forskningsprojekt m. m. av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som under förutsättning av bifall till reservationen E. 1) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Kungl. Maj:ts» och slutar med »inte biträda» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet har av skäl för vilka redogjorts i det föregående avstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om bildande av ett statligt utvecklingsbolag.

Av det belopp som på olika vägar enligt propositionen skulle anvisas det föreslagna bolaget — 25 milj. kr. — föreslår utskottet att 18 milj. kr. används för att förstärka den av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningen till tekniska forskningsprojekt. Medlen till detta ändamål dvs. 49 milj. kr. (31 + 18 milj. kr.) bör ställas till det av utskottet föreslagna tekniska forskningsrådets förfogande.

Vidare bör som tidigare nämnts enligt utskottets mening 5 milj. kr. tilldelas styrelsen för teknisk utveckling för att täcka dess kostnader för rådgivningsverksamhet m. m. i frågor rörande produktutveckling.»

dels att utskottets hemställan under 17. bort ha följande lydelse:

»17. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 samt med avslag å motionerna I: 454 och II: 786, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar

a) till *Statens tekniska forskningsråd: Stöd till tekniska forskningsprojekt* ett reservationsanslag av 49 000 000 kr.,

b) till *Styrelsen för teknisk utveckling: Viss innovationsverksamhet* ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,»

3) beträffande bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien

a) av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som under förutsättning av bifall till reservationen C. anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Utskottet ansluter» och slutar med »i fråga» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har föreslagit att under nämnda anslagsrubrik för nästa budgetår anvisas 450 000 kr., vilket belopp avser bidrag till IVA:s centrala verksamhet.

Med hänvisning till utskottets ställningstagande beträffande förvaltningen av forskningsstationen i Stockholm m. m. och vad beträffande denna anslagsfråga anförts i motionerna I: 860 och II: 1113 och IVA:s anslagsframställning föreslår utskottet med tillstyrkande av motionerna såvitt nu är i fråga att under ifrågavarande anslagsrubrik för nästa budgetår anvisas ett anslag av 1 950 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 19. bort ha följande lydelse:

»19. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett anslag av 1 950 000 kr.»

b) av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Eliasson* i Sundborn (cp), *Gustafsson* i Skellefteå (fp), *Antonsson* (cp) och *Sterne* (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 13 som börjar med »Utskottet ansluter» och slutar med »i fråga» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har föreslagit att under nämnda anslagsrubrik för nästa budgetår anvisas 450 000 kr., vilket belopp avser bidrag till IVA:s centrala verksamhet.

Utskottet har vid sin prövning av denna fråga funnit en väsentligt ökad bidragsgivning starkt motiverad. Med hänsyn till att utskottet inte biträtt förslaget i motionerna I: 860 och II: 1113 beträffande förvaltningen m. m. av forskningsstationen i Stockholm är utskottet endast i så måtto berett biträda motionerna i vad avser nu ifrågakvarande anslag att utskottet föreslår en medelsanvisning av 950 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 19. bort ha följande lydelse:

»19. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga till *Bidrag till Ingeniörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1968/69 på driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisar ett anslag av 950 000 kr.»

4) beträffande medelsanvisning till utvecklingsbolaget av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Wallmark* (h), *Bohman* (h) och *Björkman* (h) som under förutsättning av bifall till reservationen E. 1) anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 14 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »Kungl. Maj:ts förslag» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har avstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om bildande av ett utvecklingsbolag. Med erinran härom avstyrker utskottet även de för utvecklingsbolaget begärda medelsanvisningarna.»

dels att utskottets hemställan under 20. och 21. bort ha följande lydelse:

»20. att riksdagen med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga avslår Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av medel till aktieägartillskott,

21. att riksdagen med bifall till motionerna I: 860 och II: 1113 såvitt nu är i fråga avslår Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av medel till aktieteckning.»

Yttranden över motionerna I:454 och II:786**Universitetskanslersämbetet (26/3 1968)**

Efter behandling av ärendet i fakultetsberedningen för de tekniska vetenskaperna vill universitetskanslersämbetet anföra följande.

Inom förpackningstekniken används kunskaper från flera olika ämnesområden. Hithörande forskning kan gälla förpackningars egenskaper, konstruktion, produktion, ekonomi, användning och destruktion. Laboratorier för forskning och utveckling inom förpackningstekniken bör kunna utföra mekaniska, kemiska, fysikaliska och metallurgiska undersökningar samt korrosionsundersökningar. En framgångsrik forskning i förpackningsteknik förutsätter samarbete mellan forskare med olika slag av grundutbildning och samarbete mellan olika institutioner som ägnar sig åt olika specialproblem inom förpackningstekniken.

Undervisning i transporttekniska frågor förekommer vid de tekniska högskolorna för närvarande vid sektionerna för maskinteknik, kemi och väg- och vattenbyggnad främst inom ämnena transportekonomi och transportorganisation samt transportteknik. I bägge dessa ämnen behandlas också förpacknings- och emballagefrågor. Transporttekniska frågor ingår vidare vid tekniska högskolan i Stockholm inom ämnet läran om transportanordningar för vissa delar av sektionen för bergsvetenskap. Förpackningstekniken har särskild betydelse för livsmedelsindustrin. Eftersom denna har sin tyngdpunkt förlagd till södra Sverige finns speciella förutsättningar för ett samarbete mellan kemacentrum i Lund och industrier i Malmö-Lund-området.

Ämnesområdet förpackningsteknik är således till sin karaktär tvärvetenskapligt i mycket stor utsträckning där dock som framgått markanta inslag utgöres av läroämnena företrädda inom sektionen för maskinteknik. Förpackningstekniska problemställningar uppträder sålunda alltifrån konstruktionsstadiet för en given produkt via produktionen och transportdelen fram till och med att produkten når avnämaren.

UKÄ finner liksom de tekniska högskolorna, vilka inkommit med yttrande till ämbetsverket över ett ärende som i hög grad sammanfaller med det av motionärerna aktualiserade, att området förpackningsteknik i högre grad än hittills bör uppmärksammas i såväl utbildningen som forskningen vid de tekniska högskolorna.

UKÄ ser emellertid uppenbara svårigheter att inom en speciell professur i förpackningsteknik kunna täcka hela detta vida ämnesområde, med avgreningar även till discipliner inom andra högre läroanstalter än de tekniska högskolorna, och anser att en förstärkning av resurserna i första hand bör ske vid någon eller några av de institutioner inom vars ämnesområde förpackningsteknik redan ingår eller planeras.

Det synes vara mera ägnat att nå det av motionärerna åsyftade målet — ökade kunskaper på förpacknings- och transportteknikens område till gagn för den enskilde konsumenten — genom andra åtgärder än genom att inrätta en forskningstjänst i ämnet emballageteknik. UKÄ vill för sin del förorda

att frågan uppmärksammas av den i propositionen 1968: 68 föreslagna styrelsen för teknisk utveckling, i vilken enligt förslaget statens tekniska forskningsråd avses uppgå.

Sammanfattningsvis avstyrker UKÄ mot bakgrunden av vad som här anförts att en särskild forskningstjänst i förpackningsteknik inrättas vid statens tekniska forskningsråd. Å andra sidan finner ämbetsverket det motiverat att området i högre grad än hittills uppmärksammas vid såväl de tekniska högskolorna som universiteten och att den föreslagna styrelsen för teknisk utveckling vid sin bidragsprövning beaktar behovet av forskning på området.

Statens tekniska forskningsråd (28/3 1968)

Emballagetekniska och därmed sammanhängande frågor är av stor betydelse såväl ur näringslivets som ur samhällelig synvinkel. Olika åtgärder kan ifrågakomma för att nå de syften vilka nämnts i motionerna. En samverkan inom området mellan näringsliv och stat enligt för branschforskningen vanliga grunder synes vara en av de mest rationella åtgärderna. Rådet vill i detta sammanhang erinra om de olika initiativ som från rådets sidan tagits i detta syfte och om industriforskningsutredningens nyligen framlagda betänkande.

Rådet vill även erinra om den verksamhet som bedrivs vid Emballageprovning-laboratoriet i Stockholm. Detta laboratorium har dock ej branschforskningsinstitutets status. Stöd från rådet har emellertid i viss utsträckning utgått till verksamhet knuten till laboratoriet. Viss utbildning bör även kunna ingå i Emballagelaboratoriets program, om det får karaktären av branschforskningsinstitut, och ordnas i samarbete med t. ex. tekniska högskolan i Stockholm.

Sammanfattningsvis kan således sägas att emballagefrågorna för sin bearbetning är i behov av ökade insatser lämpligen baserade på samverkan mellan näringsliv och stat och att dessa insatser bör komma till stånd inom en ram av de ökade forsknings- och utvecklingsresurser om vilka riksdagen väntas besluta under våren 1968.